

ANONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Anul de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pe jum. an . . . 2 "
Pe o lună . . . 1 "

Anul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrisurile nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Andrássy luat la vale...

(*) Ne aducem aminte cum ziarele guvernamentale căutau să apere proiectul monstruos al contelui Andrássy invocând câte un articol ce agenții plătiți reușeau să strecoare în câte un ziar străin de a doua și a treia mână. Ba cereau părerea a câte unui bărbat politic din străinătate, care în necunoștință de cauză dând dreptate oligarhilor reacționari, era slăvit în presa maghiară.

N'au putut însă nici miniștri maghiari nici ziarele lor să invoace vre-un ziar mare european în favorul dreptului de vot plural. În desperare Andrássy a recurs la trucul gazetărașilor dela ziarele de senzație și fără scrupul: s'a provocat la lucruri neîntâmpinate. A spus că într-o convorbire ce a avut-o cu el lordul Asquith a aprobat votul plural. Un neadevăr acesta, care a atras după sine o strașnică desmințire a lordului... În altă țară asta ar fi costat pe ministrul prins cu minciuna — retragerea în viața privată. În viața publică maghiară cu o minciună mai mult ori mai puțin, nu importă.

Rușinea cea mare l-a ajuns acum pe Andrássy. Revista »Huszadik Század« s'a adresat adică celebrităților europene, cerându-le părerea asupra proiectului de reformă a lui Andrássy.

»O astfel de reformă — scrie profesorul universitar Emil Reich dela Viena — trebuie să te revolte până în adâncul sufletului.

Și mai aspru e Gabriel Séailles, profesor la Sorbona. Eminentul profesor parizian scrie:

»Reforma guvernului ungar e o colecție de reforme hipocrite, al căror scop e să despoaie poporul de votul universal. Multe greutăți și multe nedreptăți — cari stârnesc numai ură — ar dispărea dacă Ungaria s'ar ști hotărî să abandoneze »ideia națională«, primind în schimb »ideia statului modern în care toți cetățenii sunt egali«.

Tot un francez, Yves Guyot, care de altfel este un adversar tenace al socialismului, scrie, privitor la proiectul lui Andrássy:

»Votarea pe față însemnează sclăvia votanților.«

Academicianul francez Alfred Fouillé scrie și el:

»Votarea pe față e un mijloc de terorizare odios.«

Englezul Wallace, celebru sociolog scrie: »Reforma complicată alui Andrássy e o mare nedreptate proprie să dea naștere la nenumărate abuzuri...«

»Huszadik Század« însiră o mulțime de păreri de felul acesta, tot de ale celor mari și mai necontestate învățați ai Europei.

Andrássy nu este însă omul care să se incurce. Cinizmu-l care-l caracterizează îl face să înfrunte și osânda acestor celebrități, zicând că ei nu cunosc lucrurile din Ungaria, deci nu sunt competenți să judece...

Chiar »Az Ujság« este indignat de tupeul contelui și exclamă (în numărul dela 27 c.): »Dar când înainte de aceasta cu

două luni el s'a provocat la politicieni străini, între ei și lordul Asquith, cel cu desmințirea, cari au dat păreri favorabile pluralității, atunci n'a zis că străinii sunt incompetenți să judece...«

Cele publicate de »Huszadik Század« fac de altfel mare impresie în lumea politică. Ziarele socialiste și democratice le dau cea mai largă publicitate și importanță. Presa străină (din toate statele) desigur nu va întârzia să reproducă și ea părerile atâtor celebrități și făcând comentariul cuvenit, nu vor omite să condamne și ele politica odioasă a reacționarului oligarh, care și acum crede, că feudalismul se poate perpetua la infinit...

Cauzei democratice revista din Budapesta a făcut bun serviciu prin ancheta sa. Ori-cât adică ziarele coaliției se feresc să amintească de părerile atâtor învățați străini, când se va desbate în cameră proiectul lui Andrássy, lumea unguerească, cercuită între zidurile perversității presei kossuthiste tot va afla despre ceace zice lumea mare, căci și deputații noștri și cei maghiari, amici ai democratismului, desigur vor profita de ocazie și-i vor da lui Andrássy în cap cu părerile puțin măgulitoare ce au despre dânsul învățații iluștri ai atâtor națiuni mari.

Andrássy va înfrunta el și asta, iar mameleucii săi vor vota... Din osânda lumii mari se va făuri însă arma cu ajutorul căreia se va dărâma odată și odată rușinoasa domnie de clasă cărei Andrássy vrea să-i mai pună o proptea.

POIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Din valorile vieții.

De Ioan Slavici.

(Urmare.)

În gândul lor Bucur era tot băiatul cu firea duioasă, care nu era în stare să facă nimănui nici cel mai mic rău, dar năvalnic și ușuratic, și nu odată și zicea Gheorghe, că e ca vinul bun și tare când se sfîșie în fierbere.

Ceace îi supăra pe Gheorghe și pe Bucura era, că tocmai acum îl adusesse paza cea rea pe la dânsii pe Ilie, care, aflând cele petrecute, îi plângea, că n'au dus, cum zicese el, copilul la secțiune, și l-au crezut, ca să le amărăscă zilele.

Nu le era chiar nici de aceasta, dar se temeau, că el o să-i vorbească și lui Bucur tot așa.

Așa s'a și întâmplat. În adevăr Ilie nu aștepta decât să-l prindă într'un colț pentru ca să-l iee de seurt și să-l înfrunte.

»Bine, măi, — îi zise — mai ai tu obraz de om?!... Bieții ăștia de oameni, care te-au adus de pe uliță și au muncit ca să te crească, să nu aibă decât amar pe urma ta?!...«

Bucur îi zise în față. Cum l-au adunat de pe uliță?! — Nu-și știa el actul de naștere, dovadă neîndoioasă dată de ofițerul stării civile din capitală?!

»De geaba rizi — urmă Ilie — că eu știu ce vorbesc. Am fost acolo când te-au găsit pe treptele bisericii Schitu Măgureni și eu sunt unul dintre cei doi oameni pe care i-a dus cu dânsul

la primărie ca mărtorii când s'a dus să spună că te-a născut Bucura lui. Nu ești copilul lor, nu — și te înșală când îți spun că ești.«

Bucur se cutremură în toată ființa lui și se făcu alb la față.

Nu putea încă să creadă ceace îi spondea Ilie, dar îi era destul că o spune cineva și o și crede pentru ca într-o clipă să i-se înfățișeze lumea cu totul altfel de curu o știuse mai înainte, și cea dintâi pornire a lui era să-l lovească în cap pe acest cineva, ca să n'o mai spună.

Nu putea s'o creadă, dar în curând nu se mai îndoia și-i venia să-și iee lumea în cap.

Cum!? — Oamenii aceia, cărora nu li-e nimic, care i-au adunat de pe uliță, cari au ostenit atât pentru dânsul și-au adus sătatea jerife și pe cari el de atâtea ori și atât de greu i-a mârșit, ei nici chiar în clipele de amărăciune n'au scăpat fie chiar și numai o vorbă cu înțeles îndoios, atât de mult au ținut să nu-l jignească. — Eară el!?

Acum întâia oară în viața lui și-a dat seamă ce va să zică iubirea de oameni, despre care i-se vorbea atât de adese-ori în școală.

»O, nu! — nu din simțământ de datorie, ci din cea mai curată iubire au făcut ei ceace au făcut și-au răbdat și nădăjdise«, — își zise el și plânsul îi podidi. — Și dacă o face aceasta cel ce nu ține nimic, ce nu e în stare să facă cel rânduit de Dumnezeu să-ți fie părinte trupesc!? — adăogă el acoperindu-și fața cu amândouă mâinile.

»O! — zise iar cu glasul înecat, — înspăimântător de nenorocită trebuie să fi fost femeia, care m'a născut, pentruca să-și lapede copilul, pe care alții l-au luat cu atâtea iubire în purtarea lor de grijă!«

A fost scurtă această egaduire sufletescă, dar în ea s'a pierdut veselia sburdalnică a vieții lui.

Cu sfîșlă religioasă se apropia de aici înainte de părinții lui sufletești, și cel mai atatornic gând al lui era să le îndulcească viața. Nu putea să-și închipuiască ispită atât de mare, ca să înfrunte când se gândia o'ar mârșii pe părinții săi dac'ar săvârși fapta, spre care se simțea împins, nici bucuria atât de mare, ca să nu fie înecat de duioșia ce-l cuprindea gândindu-se la nespusa nenorocire a femeii ce l'a născut:

»Nu ține spus eu, că are să se potolească!?« — grai Gheorghe uitându-se în ochii Bucurei, care se umeziau totdeauna când vorbea venia la băietul ei.

Tot așa zicea și d-l Nedelcu, care peste câteva săptămâni li se lăuda tuturor, ce giuvaier a scos el din deamățatul dela obor și era fericit când putea să-i spună cui-va, cum a făcut dela scăpat pe Bucur dela pieire sigură.

»Să știi, Domnule, cum să-l lai și cum să-l ții de scurt, — zicea el, — nici prea-prea, nici foarte-fearie, — așa între ele, — mai cu binele, mai cu asprimea. Ai fi crezut, că azi mâine ajunge la serviciul de antropometrie, și-l vezi acum? — Îți place? — Eu mă bucur mai ales de bieții lui de părinți, cari sunt oameni simplii, dar foarte cum se cade.«

Și nu exagera d-l Nedelcu: în adevăr mult ar fi trebuit să mai găsești un băiat cum așa dintr'o dată se făcuse Bucur.

Mai întâin și mai întâin era de o curățenie chiar și la barbieri de tot rară, — poleit ai fi putut să zici.

(Va urma.)

In contra Austro-Ungariei. *Uniunea diplomaților școalelor superioare de comerț din România a ținut Sâmbătă seara în localul său din București o ședință, în care dr. Tăranu a vorbit despre „leacul dragostei Austro-Ungariei“.*

Teroarea domniei șoviniste. *»Zastava« din Neoplanta aduce știrea că zilele acestea au fost deținuți mai mulți țărani sârbi sub pretext că au luat parte la propagandă pansârbească... În realitate toată vina țărănilor este că au cetit ziare și broșuri sosite dela Belgrad.*

Și cu toate acestea Iașa Tomici și soții săi »radicali« mai fac curte — kossuthiștilor ?

Ori își vor lua avânt și vor interpela — cel puțin atâta — guvernul ?

E vădit anume că procurorii kossuthistului Günther prigonesc mai grozav naționalitățile decât toate guvernele de până acum.

»Harta justiției«. Subt acest titlu ziarele ungherești aduc știrea că la tipografia Bayer Robert din Budapesta, Dittich József (tot ungari veritabili) va scoate o hartă (mapă) a justiției ungherești...

Complectă ar fi însă această hartă numai când s'ar arăta și condamnările naționalităților întâmpiate la tribunalele ungherești... Dacă n'are datele, necesare, dr. Dittich n'are decât să consulte „Calvarul“ (nr. 1—3) apărut în „Tribuna“. Iar dacă nu știe românește, servim cu exemplare în limba germană, limba maternă, desigur, a dlui Dittich. Cu acest adaos, harta ar fi completă.

Convenția cu România. Ziarele din București publică următoarea telegramă din Viena :

Din surse absolut corecte se află că în conferința de alături la care a luat parte și primul ministru ungar Wekerle, s'a vorbit și despre încheierea convenției cu România.

S'a decis ca tratativele să fie reluate imediat după anul nou.

Delegații români sunt așteptați aci imediat după anul nou.

Ungurii să ia pildă dela turci.

Dăm mai la vale relații despre ședința dela 26 c. a parlamentului otoman.

Fiind numit prezident prin iradea Sultanelui (dintre cei trei aleși de parlament) Ahmed Riza ocupă scaunul prezidențial, după ce totuși președintele de vârstă Naki îi aduce elogiul pentru activitatea sa patriotică.

În vorbirea sa președintele Riza spune, că înainte de douăzeci ani, de când a fugit la Paris, eră convins, că într-o zi patria sa va deștepta la fericită libertate. Este nespus de fericit azi, când vede că străduința tovarășilor săi și înțelepciunea Sultanelui au creat constituția. Constituția însă aduce cu sine grele îndatoriri pentru patrioți. Greutăți mari sunt legate și de demnitatea ce i-s'a încredințat.

Roagă pe deputați să fie zeloși, serioși și pre-vențieri. Își exprimă speranța, că apucături și obiceiuri rele din unele parlamente europene nu se vor ivi în parlamentul otoman. *Părerile și judecățile nu-i permis să fie influențate de osebirii de rasă și de confesiune.* Nu trebuie să se piardă din vedere, că ceace se vorbește aici, o aude lumea civilizată întreagă. Turcii trebuie să dea acum dovezi despre maturitatea lor politică.

S'au proclamat apoi candidaturile la locurile de vicepreședinți ale grecului Arslidi, albanului Nedzib și arabului Ruhl el Halda.

Pentru cât n'ar candida și alege parlamentul unghereș un român ca vice-prezident, măcar că noi suntem și mai numeroși și mai de importanță în statul ungar, de cum sunt, de pildă, albanezii în Turcia.

Când a vorbit de apucături rele din »unele parlamente«, prezidentul Riza s'a gândit desigur la parlamentul din — Budapesta.

Expozeul lui Iswolski.

În ședința de Vineri a Damei imperiale ministrul de externe rus, dl Iswolski, a rostit în sfârșit mult așteptatul său expozeu asupra situației dificile ce s'a creat în raporturile internaționale prin anexarea Bosniei. Expozeul lămurește atitudinea Rusiei și tratează în amănunte chestiunea anexării în legătură cu interesele imperiului. Dl Iswolski arată motivele pentru cari Rusia nu poate ridica protest în contra anexării. Ideea conferinței internaționale, lansată de Rusia a ieșit învingătoare și tot în urma stăruințelor Rusiei au intrat în programul conferinței și compensațiile pe seama Serbiei și Muntenegrului. Asupra acestui expozeu de ecou european, vom reveni.

Iswolski face pe expunerea situației politice începând cu extremul Orient. Aranjamentul americano-japonez este o nouă verigă bine venită în lanțul de aranjamente internaționale în scopul menținerii statului quo pe coastele Pacificului, pentru asigurarea liberului comerț internațional, pentru salvagardarea integrității și independenței Chinei. Ministrul poate asigura cu deplină încredere că complicațiuni de nici un fel nu sunt de așteptat în această privință. Aranjamentul anglo-rus, care este complimentul necesar și natural al aranjamentului ruso-japonez, și-a făcut deja proba foarte serioasă în turbarările persane.

În ce privește Persia, politica rusă are de scop de a menține raporturile amicale și istorice și interesele economice ruse, mai ales în provinciile de nord ale Persiei. Orice violare a integrității și a independenței Persiei și amestecul în afacerile interne, este departe Rusia. Însă Rusia trebuie să ocără ca acolo să existe o ordine politică solidă. Acest principiu formează baza aranjamentului cu Anglia. Rusia lucrează în deplină înțelegere în afacerile persane.

Ambale state sunt întotdeauna gata de a ajută pe Persia și de a-i da baze afaturi. Prompte înțineri ale afacerilor sunt pentru Rusia cu atât mai importante cu cât efectele crizei persane se resimt în mod mai simțit la Asorbejehan, care este limitrof cu Rusia și unde comerțul ruse suferă considerabil. Rusia va lua toate măsurile cari vor depinde de dânsa pentru a apăra aceste interese. Aranjamentul anglo-rus, care este prioritar la chestiunile concrete determinate în mod precis, este și din punct de vedere general foarte important pentru Rusia creând raporturi cu totul amicale și pline de încredere și în alte chestiuni, de exemplu în chestiuni balcanice.

Ministrul constată cu mare satisfacțiune că sforțările de a se menține aceleași raporturi cu Franța au fost încoronate de succes, Rusia și Franța lucrează în toate chestiunile politice universale în deplin acord. Aceasta nu împiedică pe Rusia de a menține relații amicale cu celelalte puteri și de a se asocia cu totul la părerea dlui de Bülow, că politica Rusiei nu este îndreptată în contra Germaniei și că dimpotrivă între Rusia și Germania relațiile vechi amicale rămân conservate. Ministrul confirmă asigurările dlui Bülow că între Rusia și Anglia nu există convențiuni publice, nici secrete îndreptate în contra intereselor germane.

Apropierea dintre Rusia și Italia este urmarea firească a intereselor comune ale celor două țări la menținerea statului quo în Balcani și la independența politică și economică a statelor balcanice. Această concordanță s'a manifestat cu ocaziunea chestiunii drumului de fier balcanic, când Italia, ca și Rusia, a intervenit în favoarea căii ferate Adriatice. Ministrul atribuie o mare valoare sproprierii de Italia și e încredințat că ea va favoriza soluțiunea justă și pașnică a chestiunilor importante la ordinea zilei. (Aplauze). Făcând acest aranjament, ministrul a fost călăuzit de convingerea că Rusia are trebuința de o relație pacifică (aplaude) și de credința că Ru-

sia nu poate părăsi rolul ei de mare putere europeană (aplaude).

Anii din urmă au probat că Rusia este un mare factor de echilibru și slăbirea ei vremelnică nu răspunde de loc intereselor păcii. Mai ales ar fi primejdioasă slăbirea Rusiei pentru națiunile slave. Probă că lumea rusă nu a uitat tradițiunile Rusiei este atențiunea generală pe care a dat-o rolului diplomației Rusiei în chestiunea reformelor macedonene. Mai clar s'a manifestat încă menținerea tradițiunii în chestiunea căii ferate sanglicale, care a oferit Rusiei ocaziunea de a interveni energic și desinteresat în favoarea intereselor statelor balcanice și s'a manifestat în acest mod că Rusia putea comptă pe sprijinul celorlalte state. Cu aceeași energie și desinteresare Rusia a lucrat în chestiunea reformelor macedonene.

În ce privește reformele din Turcia, ministrul declară că în Iulie trecut s'a produs un eveniment care a prefăcut cu totul situațiunea politică generală din Balcani. Constituțiunea restabilește acum egalitatea de drepturi pentru populațiunea creștină ca și pentru cea mahometană. Dama știe ce atitudine a observat Rusia față de acest eveniment de acord cu celelalte puteri, cari doresc o soluțiune pacifică a crizei din Balcani.

Ministerul relevă că și în Balcani starea de lucruri se desfășoară în mod evident favorabil. Este poate primul caz în istorie ca Rusia în privința modului de a procedea față de evenimentele din Turcia putea comptă pe unanimitatea Puterilor, chiar a acelor cari altă dată au manifestat față de Rusia nelcredere și gelozie.

Guvernul rus a anunțat în mod categoric că ajutorul său depinde direct de procedarea Serbiei și Muntenegrului. Asupra acestui punct de vedere guvernul și lumea rusă sunt de acord cu totul, ceace o probază depeșă trimisă de președintele Dumei către președintele Scaptiunei serbe, acceptând că numai o procedare pacifică poate garanta aplanarea crizei Iamii slave.

Rusia va începe negocierile fără de a fi călăuzită de interese egoiste. Va avea în vedere mai presus de toate menținerea păcii și va sprijini călduros interesele juste ale tatarilor statelor balcanice. La inițiativa Rusiei au început în programul conferinței și compensațiile pe seama Serbiei și Muntenegrului.

Pentru Bulgaria, Rusia are deosebite simpatii, dar nu se poate reține, că proclamarea independenței ei a făcut grave impresii. Bulgaria a procedat împotriva statului asociaat al Rusiei, dar cu toate astea Rusia va sprijini interesele Bulgariei create de ea.

Ministrul a exprimat speranța că discursul său va da o idee lămurită de politica Rusiei în străinătate și că va fi evident în Rusia și în străinătate că Rusia nu urmărește scopuri interesate și că nu are în intențiune decât soluțiunea pacifică și legală a chestiunilor, conform cu demnitătea națională a Rusiei.

După dl Iswolsky au luat cuvântul șefii diverselor grupări. Dl Gutschkow a propus ordinea de zi următoare : Dama exprimă călduroasa simpatie popoarelor slave turdite cu noi și speră că guvernul va depune toate eforturile pentru a apăra interesele legitime ale acestor țări. Dama este convinsă că scop va fi atins de a vedea cu totul pacificarea, menținându-se absolută demnitate națională rusă. Toate fracțiunile, afară de grupul muncii se asociază la această ordine de zi. Socialdemocrații sunt absenți.

Impresia în cercurile vieneze.

Se anunță din Viena : Discursul lui Iswolski a slăbit întrucâtva reaua impresiune produsă în cercurile hotărtoare de aci de nota circulară, deși se fac grave obiecțiuni în ceace privește modul lui de a prezenta chestiunile și se relevă primejdiile ce ar trebui să rezulte privitor la peninsula balcanică, dacă s'ar realiza programul rusec. Deosebită atențiune merită admonițiunea ce li-se face sârbilor și muntenegrenilor de a-și păstra sângele rece și bunul cumpăt făcându-i să înțeleagă, că Rusia numai prin mijloace diplomatice poate să le vie într'ajutor. Simpatii extraordinare pentru Bulgaria nu vor produce o bună impresiune la Belgrad.

Ideea înființării unei confederațiuni balcanice a statelor slave cu Turcia e privită aici ca fiind

îndreptată direct contra Austriei — avându-se în vedere, că printr-o asemenea confederațiune România și Grecia ar fi în mare grad influențate.

Fapta că Iswolski recunoaște, că Rusia nu a putut protesta contra anexiunii, e confirmarea faptelor, că Rusia a consimțit în mai multe rânduri să se facă anexiunea. De altminteri tonul discursului e foarte pașnic. Se crede însă, că tonul acesta a fost influențat de marele împrumut proiectat de Rusia, care nu s'ar putea plasa, dacă dispozițiunile ar fi războinice.

Negocierile austro-turce.

„Vossische Zeitung“ din Berlin anunță din Constantinopol și anume din sferile neoficiale, cu privire la negocierile austro-turce, că acolo se gîte azi, că încă agitațiunea engleză se întrebuițează în prima linie în contra persoanei dlui de Aehrenthal; mai departe că turcii sunt foarte îngrijorați de planurile ce le au Englezii în Orient căci n'au de loc încredere ca aceștia le vor servi cauza cu duplicitatea lor cunoscută.

Turcii ar fi înclinați să se înțeleagă cu Austria, cu atât mai mult cu cât boicotul n'a dat rezultatele ce se așteptau la început și din care cauză acum s'a întins boicotul și asupra mărfurilor austriace precum și asupra comerțanților cari au vor să intre în sindicatul boicotarilor. Se naște întrebarea dacă Statele străine vor tolera această stare de lucruri.

Cele mai bune intențiuni ale Turciei sunt însă în zadar, pînă ce Kiamil pașa are în mână fratele guvernului ca agent al Angliei. O nouă pedecă pentru înțelegeră este numirea lui Blocy ca reprezentant al bondhalderilor englezi în comisiunea ce are de examinat propunerile austriace.

În cercurile politice austro-germane de aici e salută cu satisfacție atitudinea conștientă a lui Aehrenthal, care acum refuză compensațiile bănești.

Din România.

Un succes. „Viitorul“ scrie: Camera a înregistrat ieri un debut strălucit și numără în rândurile ei un nou mare talent. Dnul C. Bănu a rostit la discuția la mesaj o cuvântare splendidă, de o înălțime de enunțare, de o perfecțiune de formă, de o emoțiune cu atât mai impresionantă cu cât e mai conștientă. Cuvântarea a fost cu drept cuvânt salută de ovațiunile majorității.

Dl Bănu s'a clasificat dintr'odată printre parlamentarii noștri de seamă. Partidul liberal e fericit să salute în el o speranță a lui, iar noi, amicii săi îi prezicem cu bucurie o strălucită carieră politică.

Pentru presă. Miercuri se va da la Teatrul Național o mare reprezentație în folosul „Sindicatului ziariștilor“.

Se va reprezenta cu acest prilej, o Căminică, prea frumoasa comedie a dlui maior Ursachi și Linșteea Casei, în care eminentul nostru artist, dl P. Licif, are o admirabilă creație.

Dșoara Tina Barbu, care a debutat în mod atât de fericit în „Rivala“, va spune mai multe monoloage.

Această reprezentație va fi onorată de prezența M. Sale Reginei, înalta protectoare și presidenta de onoare a „Sindicatului ziariștilor“.

Augusta Suverană, care pentru prima oară va asista la un spectacol în actuala stațiune, a primit, cu plăcere, să onoreze cu prezența Sa reprezentația „Sindicatului“, ca o dovadă de dragostea și interesul ce-l poartă ziariștilor.

Dl Al. Djuvara, ministrul industriei și comerțului, studiază actualmente modul de a înființa o Bancă pentru meseriași.

În acest scop e vorba să se înființeze mai multe bănci pentru meseriași cu capital subscris în acțiuni, cari bănci la rândul lor vor avea o Casă centrală după modelul aceleia a băncilor populare sătești.

Drama dlui Delavrancea. Distinsul scriitor Barbu Ștefănescu-Delavrancea a celiit, înaintea unei societăți sdate la Pompiliu Eliade, directorul Teatrului național din București, piesa dra-

matică „Ștefan cel mare“. Cei prezenți au recunoscut în unanimitate, că piesa e o lucrare literară admirabilă. O grandioasă epopee scrisă cu o măiestrie neajunsă pînă acum de nici un scriitor. Piesa se va reprezenta la finea lui Ianuar.

Sedința Academiei române. (Comunicarea dlui dr. Babeș). Ieri la orele 2. s. academia română a ținut ședința publică. Dl profesor dr. Babeș și-a dezvoltat comunicarea cu privire la problema turbării. D-sa a făcut critica operei lui Pasteur și spune că acest mare bacteriolog a fost cel dintîiu, care a arătat calea de vindecare a bolnavilor de turbare. Nichiri nu spune însă Pasteur chipul cum a ajuns la rezultatul cercetărilor sale. Conferențiarul deduse din opera lui Pasteur că foarte multe chestiuni au rămas ne-rezolvate de el.

Mai departe, dl profesor dr. Babeș a spus că tratamentul român e eficient chiar la 16 zile dela infectarea bolnavului.

Pasteur, în mai multe rânduri, s'a pronunțat asupra microbilor, dar s'a înșelat.

Toți microbii lucrează prin otravă. Pasteur nu s'a ocupat de aceasta. S'a dovedit că chiar dacă se elimină microbul turbării din bolnav, substanța toxică rămasă încă produce turbarea la om.

S'a dovedit că creierul cu microb mort e mai otrăvit decât creierul cu microb viu. Tuberculoza lucrează mai mult prin microbii morți, căci otrava lor devine liberă numai când microbii sunt morți.

S'a mai dovedit că se poate vaccina, în contra turbării, și fără vreun rabic și anume cu substanțe nervoase dela animale.

Tratamentul trebuie să întrunească două condițiuni: 1) substanța nervoasă să fie în cantitate mare și 2) imediat să-i urmeze infectarea animalului dar cu un virus atenuat.

Substanța nervoasă trebuie să fie un amestec de substanță cerească pentru ca vaccinarea să fie eficientă.

La Paris se aplică azi metoda română de tratament pentru că institutul nostru stă în fruntea similitudinilor din lumea întreagă.

Studentii universitari din România. Iată după anuarul universității pe anul 1907—1908, numărul studenților înscriși în anul școlar expirat:

Au fost înscriși în total 3884 de studenți, repartizați astfel:

La drept: români din regat 2088, din Transilvania 25 din Macedonia 6, armeni 4, francezi 2, greci 5, poloni 2, bulgari 11, sârbi 1, italieni 1, austriaci 1, olandezi 1.

La litere: din totalul celor 358 înscriși, 145 sunt studenți. Iată naționalitatea lor: români 339, israeliți 12, bulgari 2, germani 3, poloni 1, greci 1.

La științe, din 203 înscriși, 38 sunt studenți. Totalul se repartizează astfel: români 193, israeliți 6, austriaci 3, poloni 1.

La medicină, 86 studenți din 682 înscriși cari se reprezintă astfel: 580 români, 7 bulgari, 9 germani, 81 israeliți, 1 grec, 7 austriaci.

La farmacie, înscriși 145, cari se repartizează astfel: 126 români, români, 4 germani, 14 israeliți și 1 austriac.

Universitatea din București a eliberat pînă astăzi următorul număr de titluri: 371 licențiași în teologie, 3755 licențiași în drept, 373 licențiași în științe. 515 licențiași în litere, 2 doctori în filosofie, 20 licențiași în medicină (pînă la 1888), 1028 doctori în medicină și 814 licențiași în farmacie.

Moartea lui Eduard Wachmann. Miercuri seara, la orele 8, a încetat din viață fostul director al Conservatorului nostru de muzică și artist dramatic, Eduard Wachmann.

Strălucita lui carieră în dezvoltarea muzicii la noi, s'a afirmat într-o vîrstă tînră — la 17 ani — când a fost angajat la Craiova ca șef al muzicii teatrului — 1853 —.

Tatăl lui Eduard Wachmann, Ioan N. Wachmann, eră și el muzician — compozitor — care a avut însă neorocirea să piardă toate operele sale numeroase și valoroase în același timp, într'un necediu, care i-a consumat cu desăvîrșire biblioteca.

Lui Eduard Wachmann i se datorește organizarea concertelor simfonice la București, pentru a căror popularizare Eduard Wachmann a pus în joc toată viața lui. Se poate zice că a dispărut cu un regret adînc înrădăcinat în inima lui de mai multă vreme, acela de a nu fi avut soarta să conducă și să adauge concertelor simfonice calitățile lui mari de șef.

Eduard Wachmann a scris mult; ultimele sale lucrări sunt religioase mai ales.

Corpurile legiuitoare române.

Răspunsul la mesaj.

La redeschidere, orele 5.35, dnul Em. Costănescu depune proiectele de legi pentru încheierea unei convenții comerciale cu Turcia.

Dnul *Vintila Brătianu*: Spuneam că în ultimii 15 ani politica noastră externă n'a făcut obiectul discuțiilor parlamentului. Azi, această slăbiciune a dispărut. Zic slăbiciune, fiindcă discuțiile noastre vor lumina opinia publică, foarte desorientată. În întruniri publice s'a vorbit despre o supărare a noastră împotriva Bulgariei, — fiindcă s'ar fi proclamat independență; s'a mai vorbit despre cedarea Bucovinei către România și alte lucruri neserioase.

Care trebuie să fie politica unui stat mic ca al nostru? El nu poate să determine evenimentele exterioare. Dacă ar face astfel, ar face o politică de aventuri. Dar el trebuie să fie totdeauna gata, spre a fi un factor ajutător în acțiunea statelor mari. Așa a fost la 1877. Guvernul liberal de atunci nu a intrat în cartel cu Rusia, decât după convenția cu Livadia. De atunci guvernul a pregătut și politica sa externă și armata sa, și evenimentele l'au găsit pregătiti.

S'a mai vorbit de chestiunea Danărei. Toți oratorii au făcut greșala de a limita chestia la dreptul nostru de suveranitate pe Danăre. Acest fluviu are pentru noi o însemnătate capitală: noi vom deveni întreprizitorii tuturor țărilor din basinelul Danărei. (Aplauze). E un fluviu internațional, a cărui navigație va trebui să rămână liberă dela Uim pînă la Sulina, (aplauze). Iar dacă se va face vre-o modificare, atunci să se facă pentru tot fluviul, cu păstrarea suveranității statelor riverane, atât pe fluviu cât și în porturi (api.)

De chestiunea unificării colegiilor electorale, — care e o operă democratică, — se leagă și o chestie de descentralizare administrativă: vrem să dăm mai multă viață locală județelor.

Despre inamovibilitatea magistraturii nu reamintesc decât spre a spune că dl Take Ionescu e cel din urmă care poate vorbi despre dependența magistraturii de guvern.

Agricultura noastră mare s'a dezvoltat prea puțin, ne trebuie o politică economică de dezvoltare, dupăcum trebuie ajutată agricultura mică. Pădurile, petrolul statului trebuie să se exploateze cu personal și capital românesc, nu cum ar vrea dl Take Ionescu cu capital străin.

Eu cred că în toate trei direcțiile, socială, economică și politică, partidul liberal și a făcut, — mai ales dela 1901 încoace — toată datoria.

Partidele politice trebuie să fie organizate pentru ca la un moment dat să poată lua sarcina conducerei statului, — dar nu în sensul greșit pe care-l cred unii, că în momentul când vine la putere, organizația de parte să se transforme în organizație de stat.

Este o comparație care s'ar potrivi, ceceae între armatele de mercenari și armatele regulate de astăzi. Oratorul descrie armatele mercenare, cari erau o vecinică amenințare pentru statele pe cari le serveau, avînd în vedere numai interesul lor personal, ca prada să fie cât mai mare. Mercenarii din Constantinopol și-au adus un șef tocmai din Sicilia...

Dl *Stănculescu*: Dela Roma. (Răsete).

Dl *Vintila Brătianu*: Nu e tot una, căci cel care e adus acum dela Roma nu va da nici o viață nouă partidului democrat.

Partidele adevărate sunt ca și armatele moderne, unde cetățeanul e din vreme pregătit, și luptă cu desinteresare în folosul țării. (Aplauze).

Partidul conservator democrat n'are nici un program. A fost de ajuns o întrerupere a dlui Diamandy, pentru ca tot discursul dlui Take Ionescu de ieri să se întrerupă... Se face o politică de corupție, împotriva căreia nu putem îndestul

protestă! Acum la alegeri noi nu facem apel la pofele cetățenilor, ci la interesele generale.

Să vă povestesc câteva cazuri de corupție. Am dat afară zilele trecute un controlor dela primărie, a doua zi a fost primit în partidul conservator-jurist. Un alt perceptor îmi cerea avantajul ca să nu se înscrie la taksisti. I-am răspuns că n-are decât să plece, căci acolo e în elementul său.

Oratorul povestește un caz întâmplat la ministerul de finanțe, petănd eră ministru domnul Take Ionescu. Compania de gaz avea de plătit o taxă de 200.000 lei pentru un contract. Dnul Take Ionescu în urma argumentelor aduse de un agent electoral a redus această taxă la 10.000 lei! Asta e o moralitate? Ce concepție își face acel agent despre datorile unui om public?

Trebule să luptăm din răsputeri spre a stărpi corupțiunea și imoralitatea. Am adăuca convingere că chiar dacă noi am fi prea slabi pentru aceasta, poporul român va găsi într'ânsul destulă putere pentru a îndeplini această operă. (Aplauze prelungite).

Sedința se ridică la orele 6.20

Sedița se deschide la orele 2 și 15 sub președinția dlui M. Pherekyde.

Discursul dlui N. T. Popp.

Vorbește în numele cetățenilor independenți, nelaregimentați în nici unul din partidele noastre politice.

După ce se asociază la omagiul adus suveranului, oratorul se ocupă de legea învoielilor agricole. Afară principiul maximum și minimumul, care n'a fost înscris în manifestul dela 14 Martie 1907; contestă utilitatea izlazurilor comunale. Țăranul plătește la aceste izlazuri 12 lei de vita mare, adică mai mult decât plătește înainte. Combinația care s'a făcut cu plata acestor izlazuri este defectuoasă, căci obligațiunile vor fi în mâinile străinilor. Crede că în cele din urmă guvernul va renunța la aplicarea legii în privința izlazurilor.

În chestia politicii externe nu trebule să fim nici cu Austria nici cu Rusia. Cu Austria, dacă ne vom putea obține avantajii apreciabile pentru produsele noastre, e mai bine să nu încheiem nici un fel de convenție, și s'o denunțăm pe cea actuală.

Noi importăm din Austro-Ungaria 44 la sută din ceace exportă această țară în peninsula balcanică. Deci interesul Austriei e învedereat.

Nu trebule să căutăm avantajul numai pentru vite, ci și pentru cerealele noastre, cari plătesc acum peste 40 la sută taxă vamală, în vreme ce produsele industriale austriace nu plătesc decât 10 la sută. Asta e o politică de persecuție.

Oratorul cere cu insistență să se parceleze moștile statului și să se împartă în loturi la țărani, combate tendința de centralizare ce se manifestă de câțiva timp. Se ridică împotriva risipei bugetare.

Discursul dlui C. Bana.

Situația mea e grea la această tribună, unde s'au perindat atâția fruntași, îndeosebi după discursul atât de frumos al dlui Vintilă Brătianu. Sper că veți primi însă expresiunea unor convingeri, cari n'au alt merit decât că sunt sincere.

Dl Brătianu constată ieri o reînălțare a vechii noastre parlamentare, s'au desbătut chestii naționale și de politică externă, cari altă dată erau excluse din discuțiile acestea.

Pe de altă parte însă, avem mahnirea de a constata întrebuintarea în discuții a unor arme neîngăduite, — cum a fost de pildă discursul dlui Botez. Nu suntem partizanii celor două morale, una în viața particulară, alta în viața publică.

Printre mijloacele așa zise „retorice politice“ este în primul rând selecțiunea faptelor. Se dau la o parte faptele nefavorabile, să le trec sub tăcere. Așa, e constatat că au fost mulți învățători cari au lucrat cu desinteresare la înălțarea sâtenilor. Despre ei nu vorbește nimic dl Botez, dar amintește despre un învățător, care, plictisit de interogatoriul la care-l expuneau niște orășeni, a rostit poate câteva cuvinte nechipzuite. Pe acesta ni-l arată dl Botez ca tipul învățătorului, spre a putea ataca politica școlară a guvernului liberal.

Un alt artificiu al oratoriei acesteia este „atribuirea de motive“. Când un om ca dl Radu Răduviu primește să fie în capul unui județ, în urma răscoalilor, pentru dl Botez explicația este că asemenea oameni au făcut răscoalele!

Oratorii opoziției au afirmat că reformele partidului liberal nu vor împuțina numai bogăția țării, ci vor însemna o scădere a culturai generale, aducând distrugerea proprietății. Și mă întrebam, când am votat reformele, dacă nu cumva oratorii opoziției aveau dreptate. Cu atât mai fericit am fost, când am auzit acum că, în urma reformelor, învoelile s'au urcat, iar proprietății mari îi merge de minune... (Aplauze). De sigur că anul viitor vom auzi că și țărănimii îi merge tot așa de bine! (Aplauze).

Suntem într'o perioadă de tranziție. Evenimentele au mers mai repede de cât ideile. Timpul își va împlini însă opera, căci cel mai mare titlu de glorie al partidului liberal este această operă de reforme atât de hărită (aplauze).

Oratorul enumeră aspirațiunile naționale exprimate prin raportul dlui C. Stere, și arată că ele sunt expresiunea unei politici largi, adăuc democrației.

Dl Iorga este critic al partidelor noastre politice, critică tot ce au făcut rău aceste partide, și îndă tot ce s'a făcut înafară de ordinea lor. Recunoaștem că spiritul de partid are neajunsuri, că el poate să facă să asistăm la o răsturnare a valorilor individuale, dar pe de altă parte numai grație unei asemenea organizații se pot pune în valoare toate energiile, toate aspirațiunile, (aplauze). Deci, datorită oricărui bun cetățean este să cante a-și pune activitatea în serviciul țării, prin ajutorul unui partid organizat.

Dl Filipescu ne face citații. Să vă fac și eu una. Conservatorul Șihal spune că partidele politice trebule să neglijeze interesele unei clase sociale în vederea interesului general. Conservatorii noștri nu fac așa, ei sunt partidul unei singure clase sociale.

Oratorul face o digresie istorică în trecutul partidului nostru conservator, spre a dovedi că dela Barba Cetargi și până la dl Filipescu, el a rămas același: partidul aristocrației, al marelui proprietăți.

Dar nu e element mai conservator decât țărănimia, și când noi vrem să consolidăm acest element, ar trebui să ne fim recunoștători... (aplauze).

Partidul liberal s'a format ca o reacțiune împotriva aristocrației feudale. Conservatorii noștri, întocmai ca celebra școală a manchesterianilor, au început prin a tăgădui starea de fapt. Astfel dnul Ion Lahovary susține că țăranul nostru trăiește admirabil.

Doctrina conservatoare a suferit o schimbare: de unde dnul Filipescu combate intervenționismul statului la țară, îl susține când e vorba de protejirea muncitorilor industriali. Care e originea? Este același care a făcut pe dnul Marghiloman să făgăduiască despăgubiri cărdumelor: e existența partidului dlui Take Ionescu.

Dnul Vintilă Brătianu ne-a caracterizat bine ieri „boulangismul român“, și ne-a citit documente interesante. Partidul taksist este un „templu al necunoscutului“, și e curios că se găsesc chiar profesori universitari cari se avântă astfel în necunoscut. Un ziar oficios taksist spune că partidul taksist ar fi un partid „de ordine“. Ce fel de ordine? Eră o'ordine atunci când Mochi Fischer putea ține în arendă județe întregi? (Aplauze). Explicația rostului partidului taksist e dar prea vagă... Dnul Take Ionescu nu zice: „Cine crede, să intre în casa mea“, ci oricum ați crede, intrați! (Aplauze hăritate).

Care e în definitiv necesitatea socială a înființării noului partid? E o chestie care interesează opinia publică. E incontestabil că sunt în acest partid câțiva boieri, dar am văzut în guvernul trecut oameni cari nu-și pot înnumăra strămoșii.

Prin urmare nu e vorba de o reacțiune a spiritului democratic. Nu este decât o mare ambițiune nesatisfăcută, vanitate neînată în seamă, (aplauze). Este un lucru trecător care nu va lăsa nici o urmă în politica noastră, (aplauze). Și când vedem lipsa de scrupul — în mijloacele de luptă a noului grupări, putem zice că existența ei nu mai e o primejdie, ci o calamitate pentru țară! (aplauze).

Comparația făcută de dl Take Ionescu între partidul d-sale și cel conservator-democrat din Anglia, e greșită.

Ni s'a adus acuzația că noi, partidul liberal, ne-am fi căleat tradiția. Dar un partid nu e o mamă egipteană, care să stea în nemiscare mii de ani. Curentele de reforme sociale nu au pătruns numai în partidele liberale, ci și în cele

conservatoare. Liberalismul nostru este depărtat de socialism. A renunțat la jocul liber al concurenței, fiind că nu poate fi vorba de concurență într'o societate bazată pe principiul dreptului de proprietate și de moștenire. Apoi ceia ce se potrivește la un popor nu se potrivește la altul.

Acuzația că suntem un partid colectivist, socialist, nu se poate ține pe picioare; o combate însuși dl Carp, care la 1873 a zis „dreptul comun și jaful comun“.

Principala noastră bogăție e agricultura, suntem un stat agrar, de aceea chestia argrară e cuvina să fie în fruntea programului partidului nostru. Noi nu credem, cum cred conservatorii, că țăranul nostru e rău; vrem să îl înțărăm economicște și apoi va veni și regenerarea morală. Țărănimia e fundamentul natural al Statului și rezervorul energiilor viitoare ale neamului.

Statul nostru nu se va putea rezema de că pe o țărănimie sănătoasă, cultă și conștientă (Aplauze). De aceea opera de reforme a partidului liberal este atât de însemnată. Țărănimia noastră trebule să vadă că rănilile de cari suferă se pot vindeca și fără de revoluție. (Aplauze). Am încredere deplină în energia neîrezită încă a țărânului român. (Aplauze).

Avântul băncilor populare și al asociațiilor țărănești sunt semnele neladoioase ale unei noi vieți, la care avem toată speranța. Dl Filipescu zice: „prin jertfă, înainte“. Așa e, dar noi nu vrem jertfa unei singure clase, cerem jertfa tuturor! (Aplauze). Cerem dreptul pentru fiecare de a-și câștiga existența prin muncă, fără exploatare! (Aplauze).

Duhul revoluționar, care a trecut prin țară, să fi trecut fără de folos? Glasurile de dincolo de morminte ne strigă: „Nu numai prin jertfă înainte, ci și prin dreptate înainte!“ (aplauze prelungite și îndelung repetate. Oratorul este viu felicitat. I se fac adevărate ovațiuni!).

Sedința se suspendă la orele 4 și 45 m.

La redeschidere orele 3, dl Ion Lahovary are cuvântul.

Discursul dlui Ion Lahovary.

Declar că pentru prima oară iau cuvântul la mesaj, — dată fiind însemnătatea chestiilor în discuție. Mai multe evenimente externe au impus revizuirea tractatului din Berlin. Oratorul face istoricul chestiei fortificațiilor pe Dunăre. Ni s'a luat acest drept care trebule să ni-se redea. Guvernul ar face bine să facă o declarație în această privință, căci însă-și siguranța țării este în joc.

Despre admiterea Serbiei în comisiunea Dunării nici vorbă nu poate să fie. E o idee nenorocită, la aplicarea căreia ne vom opune.

Oratorul combate proiectul de unificare a colegiilor electorale pentru alegerile județene, nu pentru că ar avea vre-o însemnătate în sine, — căci consiliile județene nu nici o viață politică, — ci pentru că e o reformă pregătitoare a votului universal. Ast e primejdia, două imperii mari, republica romană și imperiul englez nu-și datoresc mărirea decât regimului censitar.

Infilanțarea și propășirea României s'a făcut tot sub regimul censitar, care e cel mai luminat și mai independent.

Sedința se ridică la orele 4 și 40.

Azi dl Ioan Lahovary va continua.

Dl Andrassy despre reforma electorală

De Crăciunul catolic dl ministru de interne Andrassy a ținut să dea poporului unguresc un dar frumos: un articol „argumentat“ și „convingător“ despre reforma electorală. Cu toată bunăvoința sa dl ministru nu a izbutit. În articolul întreg nu se găsește nici un singur argument, un singur cuvânt măcar în favoarea votului plural. Cu chițibușuri mărunte și nedemne de un om de stat și ministru, dl Andrassy „argumentează“ împotriva votului universal, fără a pomeni de cel plural.

Cât pentru „argumentele“, sale ele nu sunt decât niște mici imperfecțiuni mai mult de tehnică inerente oricărui legi. Ră-

amându-se pe ele, dl ministru crede a fi făcut niște arme puternice împotriva principului votului universal. Într'adevăr, ce ar putea dovedi împotriva acestui mare principiu faptul că în listele electorale din Franța se întâmplă une-ori omiteți încât persoanele omise sunt lipsite de vot, deși intrunesc altcum toate cerințele? Sau ce dovedește faptul că militarii sunt lipsiți de vot, sau faptul că persoanele cari nu au stabilitatea de șase luni nu sunt înscrise în listă deși nu le lipsesc decât câteva zile etc.? De-le ministru, astea sunt limite impuse de alte considerații sau mici imperfecțiuni de amănunt și de execuție cari nu dovedesc nimic împotriva votului universal și mai ales nu dovedesc nimic pentru votul plural!

Partea a doua a articolului ne pare a cuprinde o observație dreaptă a domnului ministru. Dsa afirmă că votul universal e contrar intereselor naționale ungurești. Fiecare stat are individualitatea sa și ceea ce unui stat îi poate prii, va vătăma viața celui alt stat. Pentru aceasta dl ministru este potrivit oricărei schimbări pripite, oricărei sîrituri și preconizează o evoluție progresivă și organică, conformă intereselor și trebuințelor statului.

Aici suntem de acord. Mulțumim dlui ministru că mărturisește cu atîta francheță scopul reformei sale: salvarea intereselor și predominării ungurești. Decît necesitatea unei evoluții treptate a țării va cere tocmai contrariul. Stat poliglot fiind, trebuințele țării noastre sunt contrare. Predominarea rasei ungurești va trebui dărâmată ca un privilegiu nedrept și păgubitor intereselor țării și statului. Printr'o evoluție dreaptă statul va merge acolo unde-l îndreaptă trebuințele sale: spre deplina egalitate națională doborîndu-se toate îngrădirile meșteșugite dintre cari cea mai nedreaptă și jignitoare va fi votul plural proiectat de dl Andrassy.

Din străinătate.

Atentatul contra președintelui Fallières. Un chelner de cafeana numit Jean Mattis s'a apropiat ieri dimineață de piața Etolie de președintele republicii Fallières care se preumbla însoțit de secretarul general Ramondon și de colonelul Lasson.

Individul apucă pe dl Fallières de gât și încearcă să-l tragă de barbă, însă fu îndată trîntit la pămînt de d-ii Ramondon și Lasson și în urmă arestat. S'a găsit asupra agresorului o medalie reprezentînd pe generalul Mercier, o medalie a patriei franceze, o hartă, o hârtie gălbiea a sindicatului și o colecțiune de mărci cu efigia ducelui de Orleans. Mattis avea relațiuni cu comitetele regatiste. Dl Fallières a avut bastonul său rupt și o zgărlitură la ureche produsă de violența izbitorii, însă în urmă a putut în liniște să urmeze preumblarea sa și s'a întors la Elizeu, în orele 10 și jum.

Revoluția în Venezuela. În Venezuela sa petrec lucruri extraordinare, în urma plecării generalului Castro, președintele republicii, în Europa. Vices-președintele republicii, un alt general, Gomez, s'a proclamat președinte, și a dat următoarea proclamație către popor:

„Am luat președinția Venezuelei în conformitate cu constituția. Mi-am luat această înșărcinare fără să am vre-o ambiție personală. Dela început am făcut toate eforturile necesare pentru a liniști aspirațiile poporului cu toatele mele obligațiuni, și, dela început, am stabilit, în conformitate cu instituțiile noastre naționale, o administrație bună, care recunoaște toate garanțiile de inviolabilitate a libertății cetățenilor.

Din nenorocire, bunele mele intențiuni au întâlnit o oare-care opoziție din partea câtorva per-

soane, care se numesc amici intimi ai lui Castro. Numai ei mi-au neliniștit oare-cum executarea datoriilor mele legale; dar au făcut o conspirație un complot drăcesc în contra vieții mele. Această conspirație am descoperit-o ieri, înfruntînd personal pe conspiratori și punându-i la închisoare.

Procedînd astfel, nu m'am gândit atîta la viața mea, cât am căutat să apăr prestigiul primului magistrat al republicii.

Am constituit un minister reprezentînd opinia publică și, cu colaborarea sa, cred că voi putea pune în vigoare garanțiile constituționale, respectînd autonomia diferitelor instituțiuni ale statului, protejînd industriile locale contra odrișelor mășinării, și găsiind o soluțiune demnă și pașnică pentru a aplană diferențele cu statele străine, trăind în pace și armonie, și nepermițînd decît ca legea să-și exercite suveranitatea indiscutabilă asupra acestui teritoriu.

Proclamația aceasta a fost foarte bine primită de popor. Noul președinte a închis creditul nelimitat pe care banca Venezuelei îl deschisese președintelui Castro. Doctorul Faul, unul din eminenții bărbați patrioți din Venezuela a fost trimis în Europa să reguleze diferențele dintre statele acestui continent și republica sud-africană. În timpul acestor schimbări din țara sa, Castro, fostul dictator, se plimbă la Berlin, căci boala pe care o pretextează nu e nici gravă, nici înaintată.

Conferințele Asociațiunii din Arad.

Asociațiunea culturală din Arad a hotărît să fie o serie de conferințe pentru publicul de cărturari români din Arad, într'o consfățuire avută în localul Asociațiunii sub președinția dlui Vasile Goldiș. Inceputul conferințelor s'a fixat pe la sfîrșitul lunii lui Ianuarie și se vor succeda cam tot la două săptămîni. S'a stabilit următoarea listă de conferințe care însă adăugăm că nu exclude eventuale schimbări ulterioare:

24 Ianuarie st. n., Avram Sedeanu profesor: *Originea Romînilor.*

21 Februarie, d-na Marilina Bocu: *Nicolae Grigorescu.*

7 Martie, dl I. Russu-Șirianu: *Noua mișcare literară.*

21 Martie dl Nicolae Mihulin, profesor: *Viața omului preistoric.*

14 Martie, dl Sever Bocu: *Moise Nicoară.*

Afară de asta au mai anunțat conferințe d-ii Ioan Montani, Const. Bucșan și Gh. Popp al căror subiect și dată se va fixa mai tîrziu.

Adăugăm că în 18 Ianuarie societatea elevilor dela școala normală românească din localitate va ține o ședință pentru popor la Casa Națională.

NOUTĂȚI.

ARAD, 28 Decembrie n. 1908.

— **Plecarea dlui Sturdza.** Din București se vestește că dl D. Sturdza, primul-ministru al României va pleca mâine Marți împreună cu d-na Z. Sturdza într'un concediu mai lung pe care-l va petrece în sudul Franței pentru a-și căuta de sănătate. Interimatul președinției îl va ține dl Spiru Haret, ministrul instrucției publice, și interimatul ministerului de externe dl I. Brătianu, ministrul internelor.

— **»Minerva«** este titlul noului ziar naționalist care a început să apară în editura institutului »Minerva« din București.

Noi am primit numai al 3-lea număr; aceasta, desigur, în urma griji cerberilor dela

graniță. Și din acest singur număr vedem că avem a face cu un ziar escelent redactat, de un cuprins cum nu este altul în țară, variat, d'o extraordinară bogăție în ce privește informațiunile din toată lumea.

În fruntea redacției stă dl Ioan Slavici.

Urăm viață lungă noului confrate.

— **Alegere de protopresbiter.** La alegerea de protopresbiter, săvârșită Joi, pentru tractul Davei, a primit candidatul Adam Groza 31 voturi, Dr. I. Dobro 18 voturi și Oștin 11 voturi.

— **»Ungaria«** glumește „Confrății“ dela „Ungaria“ sunt săguboji, lucră mare. Iachipni-ți-vă, în numărul lor cel mai nou publică cu nutra serioasă în frunza ziarului o „Lăutare la Abonament“. Stimabilii confrăți au socotit cu drept cuvînt că-i de prisos de-a adăuga la urmă că-i vorba numai de-o glumă, știind că toți „abonații“ o vor înțelege.

— **Conferința a V-a a despărțământului Bistrița al »Asociațiunii«** s'a ținut Duminică 27 Decembrie la orele 4 și jum. după amiază, precis. Va vorbi dl Dr. Valeriu Sen, profesor, — conferința e: »O călătorie peste Semmering«, însoțită de proiecțiuni cu schiopiconul. — Taxa de intrare după plăcere, studenții, meseriași și economii sunt scutiți de taxă.

— **Serbarea centenarului nașterii lui I. Popasu.** »Gazeta« scrie: Implinindu-se în 20 Decembrie n. a. c. a sută de ani dela nașterea episcopului Ioan Popasu, protopopul de odinioară al Brașovului, comitetul parohial al bisericii Sf. Nicolae și a ținut de o sfîntă datorință ca să serbeze în mod demn și sărbătorec aniversarea de o sută de ani a nașterii fericitului protopop și episcop, care atît de mult a binemeritat pentru neam, biserică și școală.

La scopul acesta s'a întrunit Joi comitetul parohial al bisericii Sf. Nicolae și la propunerea președintelui Dr. V. Saftu a stabilit unanim următorul program al serbărilor aniversare:

Sămbătă în 20 Decembrie v. la orele 6 seara serbare școlară în sala festivă a gimnaziului. La aceasta serbare se va rosi un discurs festiv ocazional, iar corul elevilor școlilor noastre va executa mai multe cântări sub conducerea dlui profesor George Dima.

La orele 8 seara priveghiere în biserică Sf. Nicolae.

Duminică în 21 Decembrie v. liturghie, predică ocazională și parastas. Inceputul la orele 9 dimineața. Cîntările liturgice și de parastas vor fi executate de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae. După parastas slujbă ocazională la bradul lui Popasu din curtea bisericii.

După amiază la orele 2 împărțirea hânelor între elevii săraci din Școlul-Brașovului. Cu aceasta ocaziune președintele comitetului parohial V. Saftu va rosi un discurs despre viața și faptele lui Ioan Popasu. De încheiere se va distribui între români d-ii Brașov chipul fericitului episcop, împărțit în mai multe sute de exemplare.

La aceste festivități aniversare sunt invitați cu dragoste frățescă toți români din Brașov și împrejurime.

— **În Năsăud va ține conferință Sămbăta viitoare în 2 Ianuarie st. n. 1909, dl prof. Vasile Bichigan despre Shakespeare.**

— **Schimbare în redacția »Revista Bistriței«.** Cu 1 Ianuarie 1909 redactarea »Revistei Bistriței« organ va fi încredințat domnului Emil A. Chiffa.

— **O nouă reuniune în Bistrița.** Statutele »reuniunii de cîntre și gimnastică din Bistrița«, constituită în 2 Iunie n. c., au sosit în zilele acestea provăzute cu clausula de aprobare dela ministrul de interne — scrie »Revista Bistriței« — Este românească? Întrebăm noi.

— **Decadența unei contese maghiare.** Ziarele din Budapesta anunță că poliția a arestat într'un hotel pe contesa Adrienne F. descendentă a unei vechi familii aristocratice maghiare, pentru motiv de prostituțiune clandestină.

Nenorocita femeie e născută la Szarvas în Ungaria la 1883. Tatăl ei a dat-o la școală în o mănăstire din Gran. Când ajunsese la vîrsta de 16 ani, dănsa făcu cunoștință, în casa părintească cu un ofițer de cavalerie care o îndemnă să fugă cu el. Ambii fugiră, dar când ofițerul află că tînăra contesă n'are zestre, o părăsi. De atunci aparținea contesă a aluneceat pe panta vîrșului.

— **Invingerea românilor la Belus.** Referitor la știrea cu acest titlu apărută în numărul nostru din 23 l. c. ni-se scrie: Știrea publicată în parte greșită întrucât dl. Dr. Gavril Cosma n'a luat parte la alegerea și deși n'a avut nici o ingerență în chestia alianței cu socialiștii. Aceasta pentru lămurirea stării faptice.

— **Pentru banca culturală »Lumina«.** Precum s'ia »Gazeta« comitetul bisericii sf. Nicolae din Scheiul Brașovului a hotărât în recenta sa ședință să semneze 50 acții în suma totală de 10.000 cor. de ale băncii culturale, ce e proiectată a se înființa în Sibiu.

— **Fondul cultural.** Cei în »Telegraful«: Apelul I. P. S. Sale, arhiepiscopul și mitropolitul nostru loar, în chestia înființării fondului cultural arhidiecezan, publicat în numărul 133 al ziarului nostru, a fost primit cu multă simpatie din partea întregii prese române; și cu toate că cuvintele călduroase ale I. P. S. Sale au fost adresate numai credincioșilor din arhidieceză, ele au încălzit inimile și ale altor români buni și creștini adevărați din alte diocese. Astfel aflăm, că ilustrul domn Alexandru Mocsonyi, care totdeauna a fost cel mai mare sprijinitor al tuturor instituțiilor noastre culturale, a grăbit și de astădată a oferit pentru fondul cultural proiectat frumoasa sumă de 5000 corone, în 25 de acții de ale »Luminei«, bancă în înființare, plătită deja întregi. Mulțumim și noi dlui Mocsonyi pentru acest frumos dar, adus pe altarul culturii românești, al cărei maritim protector a fost totdeauna.

— **Convocare.** Din incidentul împlinirii a 100 de ani nașterea marelui arhieru Andrei Baron de Șaguna p. t. membrii ordinari, fondatori și ajutoari și despărțământului învățătoresc din tractul protopresbiteral gr.-or. român al Lugojului sunt prin această invitație să participe la *adunarea festivă*, împreună cu constituirea despărțământului pe anul 1908/9, care se va ține în ziua centenară a providențialului arhiepiscop, snume la 20 Decembrie a. c. st. v. la 9 ore a. m. în sala cea mare a școlii gr.-or. rom. din Lugoj pe lângă următoarea ordine de zi: 1. Părâsura pentru odihna feteișilor arhieru Andrei Baron de Șaguna și Ioan Popasu. 3. »Imn festiv«, cuvinte de Z. Boiu, melodie de D. Curișan. 4. »Andrei Baron de Șaguna« discurs comemorativ de Gheorghe Jeandrea, învățator diacon în Lugoj. 5. Declamațiune. 6. »Andrei Baron de Șaguna« prelegere practică de Alexandru Onae, învățator în Lugoj. 7. Observări asupra prelegerii 8. Căutarea circularului comitetului central. 9. Constituirea despărțământului 10. Rapoartele despre casă și bibliotecă. 11. Propuneri și curenți. 12. Închiderea adunării. Lugoj în 11 Decembrie 1908 st. v. Dr. George Popovici m. p., președinte. Alexandru Onae, notar.

— **Necrolog.** Cu inima sfântă de durere aducem la cunoștință, că iubitul nostru frate și cumpat Romulus Dumitru, teolog absolut și jurist anul al IV-lea, după un morb greu și îndelungat, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în 25 Decembrie st. n. 1908, noaptea la ora 1, în etate de 25 ani.

Inmormântarea rămășițelor pământești s'a întâmplat Duminecă în 27 Decembrie, la 2 ore p. m., în cimiterul gr.-or. din Orăștie. Orăștie, în 25 Decembrie 1908. Odihnească în pace! Vădava Mariuța Dumitru n. Siefanie ca mamă. Ioșif Dumitru frate. Ana Vlad n. Dumitru soră. Simeon Vlad cumnat. Elena Dumitru n. Iancu cumnată.

— **Paulina Petrovici n. Oprean** a încetat din viață la 4/26 Decembrie 1908 în etate de 39 ani a vicții și al 22-lea al fetei sale căsătorii.

Inmormântarea osemintelor sale scumpe se va săvârși la 6/19 Decembrie la 4 ore d. a. după religioana gr.-or. dreptmăritcare în cimiterul din Torocul-mic.

Odihnească în pace!

— **Wagner scrobat.** Subt acest titlu »Il mondo artistico«, revista artistico-literară care apare la Milano, scrie următoarele:

»Wagner n'a fost numai un mare compozitor după cum știm cu toții, ci și un strașnic acrobat. De pe când era încă tânăr Wagner a început să se ocupe de gimnastică, nu de aceea numită »educativă« ci pur și simplu de acrobație. La vârsta de douăzeci de ani era un acrobat perfect și ar fi putut să aibă succes în ori și ce trupă din vre-un circ echeștru.

»Acestă predilecție pentru gimnastică marele

compozitor și-a păstrat-o până la bătrânețe. Așa în 1875 autorul lui Lohengrin, pe când se afla la Bayreuth, în mijlocul unei săli de concert, a făcut un salt în aer de bucurie că una din bucățiile executate de orheștră era fără cauză. Pe atunci Wagner era în vârstă de 62 de ani.

»Publicul a rămas surprins și nimeni din acei cari erau în sală nu știa că așa zisele tunde și mergerea pe mâni cu picioarele în sus sunt două feluri — aproape obișnuite — prin cari Wagner își exprima entuziasmul său.

»Se mai povestește că într-o seară pe când asculta pe Liszt cântând la piano o Sonată, autorul lui Tanhauser se apropia de piano în patru labe și se adresa amicului său spunându-i: »Dragă Fritz spre tine cineva nu poate veni de cât în patru labe«. Tot despre ei se spune că într-o zi pe când scobora scările casei sale sărind ca cel mai agil clown s'a întâlnit cu unul din numărșșii săi admiratori care nu-l cunoștea personal și care i se adresa întrebându-l unde locuiește Richard Wagner. Wagner ruzicându-se de modul său original de a scobori treptele, fără să-și piardă cumpătul spuse interlocutorului său: »el locuiește la etajul al doilea« și își continuă drumul, fără bine înțeles a mai sări.

» **Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmșșul lui Müller S o m l y a l, Kolozvár Kosuth Lejos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabure de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pșhere de apă cistălate 72 cr.

Va rugăm să fiți atenți la firmă

» **La Deutsch Miksa, magazin de aparate medicale** Cluj (Kolozvár) Mátyás Király-tér, se pot procura cu prețuri ieftine, tot felul de instrumente medicale pentru mamă și instrumente de bărbierit, precum bandaje pentru diferite boale și obiecte de genă și diferite obiecte pentru îngrijirea bolnavilor, specialități franceze, și preservative, precum și binale.

» Eu (și frate tu-mi ești frate deci te sfătuiesc că în amândoi un suflet bate.

» Ca și neamul nostru să înainteze în comerț, neobositul comerciant român F. A. Degan (Postafiók nr. 163), a deschis o prăvălie românească în acel port de mare și trimite francat și vămuit în pachete postale de 5 kg. cafea fină, cea bună și aromatică, ciocoladă gustoasă, sardine, stafide, mandule, etc., pe cari le inpoartază dela cele mai renumite firme din străinătate și le vinde cu prețuri proverbial de ieftine: Cafea 1 kg. numai cu 2 cor. 40 til. (1 fl. 20 cr.), care să trece tare, apoi cafea Victoria (sau Loerabaja cum îi zic alții) care e cea mai fină mixtură și foarte căntată.

Tot așa și renumita mixtură de tea »Degan«, care prin aroma bună ce conține e preferită chiar și de străini. O comandă de probă ne va convinge deplin.

Cereși Prețurentul că vi-l trimite gratis! În el vom afla multe lucruri frumoase, precum și 2 rețete, pentru pregătirea de cafea și tea.

Pentru negustori a tipărit »Prețurent« deosebite. Grăbește soră și frate român a-l cere căci și dacă nu comanzi, poți învăța mult din el. Te rugăm recomandă-l la cunoscuți, căci în adevăr merită sprijinul nostru.

» **În parfumerie** domină sezonul actua parfumurile dulci. Cele mai distinse sunt: Sirene și divinia Kielhauser, Ausonia, Rubidia, Ceur d'Amour, Rogger, Gallet, Buvardia și Ideal Houbigout, Florancy Azurea Pirez. Dintre parfumurile mai vechi e parfumul de violette care cucerește mereu. Are mare depozit Dubnievicz Oszkár drogherie și parfumerie Cluj. Deak Ferencz uteza, pe care îl recomandăm în atențiunea on. public.

» **Tot felul de chipuri militare** și de alte uniforme, apoi ciacăi și calpace din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. Weber Pál maiestru specialist pentru confecționarea chipurilor Coșovia (Kassa) Fő-utca.

Concert, petreceri.

— Duminecă 21 Decembrie v. 1908 cu ocaziunea aniversării a 11-a societatea muzicală românească »Doina« din Turnu Severin organizează în sala Apollo a 2 a șezătoare. Programul: 1) Cântec de Crăciun cor mixt de F. A. Gevaert 2) Florile d'albe colindă pentru cor bărbătesc I. St. Paulian 3) a) Nunta din Căna Galilei b) O cenvertă minunăță colindă p. cor mixt G. Dima 4) Sculați, Sculați boeri mari colindă p. cor bărbătesc de G. Stăfănescu. Dan I. Brătescu-Voinești va ceta din operile sale. 5) Garofița fantezie na-

țională de D. Dinicu exec. de orheștra militară sub conducerea Dlui Căp. I. Bursch 6) Ce fa Ioană cor popular mixt de G. Dima 7) Răsună dela Crișana cor popular bărbătesc de I. Vito 8) Paulus (cor și orheștră) oratoriu de F. Mendelssohn.

Ultime informațiuni

— Prin telefon.—

Budapeșta, 28 Decembrie

Meetinguri contra reformei lui Andrassy.

Partidul socialdemocraților non organizați organizat ieri, Duminecă, în Füzes-Gyszma, imosantă manifestație împotriva reformei Andrassy.

Tot ieri au avut loc aprinse manifestații împotriva votului plural în Solnok și în Szabadka unde au participat social-democrații din 32 comune. S'a hotărât greva generală, ca cel mai puternic mijloc de luptă.

Banca austro-ungară a hotărât de chiderea unei sucursale la Seraievo.

Economie.

Importul de ceapă în Germania. În anul 1907 nemții au importat aproape 26.000.000 kg. ceapă, dintre cari din Belgia 3.561.200 kg., din Olanda 293 kgr., din Austro Ungaria 5.451.300 kgr. și din Egipt 12.272.100 kgr. S'a folosit mult în Germania ceapa mică și mijlocie. Ceapa se trimite în saci de 50 kilograme, iar transportul în vagoane de 10.000 kgr. Cepele trebuie să se fără ecade.

Bursa de mărfuri și efecte în Budapeșta.

Budapeșta, 26 Decembrie 1908

INCHERIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Aprilie 1908 (100 kg.)	25 06—25 08
Săcară pe Aprilie	20 48—20 50
Căcuruz pe Maiu	14 62—14 64
Ovăș pe Aprilie	17 14—17 16

Prețul cereșșilor după 100 kg. a țest umiditate

Căru nou

De Tisa	24 K.	75—25 K.	70 K.
De comitatul Albel	24	55—25	45
De Pests	24	65—25	55
Băntășness	24	70—25	60
De Bacsa	24	75—25	70
Săcară	20	10—20	30
Orzul de nutreț, cvallit. I.	16	25—16	45
» de cvallitatea II.	15	85—16	15
Ovăș de	17	30—17	55
» »	17	00—17	30
Căcuruz	14	00—14	20

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Nichiu.

Creșșterea dinților.

» Pentru Dumnezeu, dați micului suferind Emulsiunea SCOTT și cruțați-l de nopțile de nesomn.

Dinții vor eși fără nici o durere și fără boala interne și vor fi albi, drepiți și tari.

Copilul iubește

Emulsiunea Scott

și o consumă cu plăcere. Repară și ajută digestiunea de căteori e tulburată.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 M.

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se luă seamă la marca metodului SCOTT — care este pescar

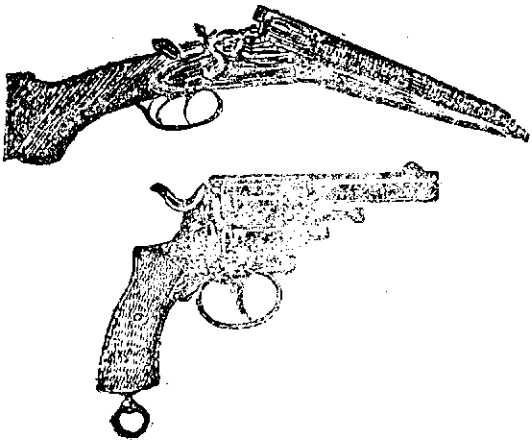
Cele mai bune mașini de cusut de azi sunt

PFAFF

Mersul ușor fără șgomot. Ediție de gust. Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea cea mai eficientă, cea mai practică pentru broderie artistică. Se pot căpăta în magazinul lui

Hammer Vilmos
Maestru de electricitate
Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Cu plățire în rate!
arme de vânători,
revolvere.

— Mare asortiment, — la
IOAN KALENDA,
în Oradia-Mare, (Nagyvárad)
lângă biserica Holdaș. Telefon pentru comitat 245.

Editura de artă Ios. Drotleff, Sibiu.

Dar de Crăciun!

Ca potrivit dar de Crăciun se recomandă procurarea unui exemplar:

Album familiar

lucrat de Dr. Frideric Schuller.

Legătură elegantă în pânză și cu margini aurite
3 coroane, plus porto postal 20 fleri.

Albumul acesta, apărut și în limba română, are menirea de a cuprinde momentele mai însemnate din viața familiei și a cultiva astfel cultul familiar, aproape pretutindenea neglijat. Pe lângă o prefață frumoasă cuprinde rubrici pentru date cu privire la soții căsătoriți, la copii, la părinții soților, la străbunii soților, la frații și surorile soților, apoi onomasticile și zilele nașterii în familie, cum și foi albe pentru cronică familială. De încheiere se află un adaus, în care se dă deslușiri asupra anunțurilor ce sunt a se face în cazul unei nașteri sau deces (moarte) în familie.

Albumul familiar cu o cronică familială chiar și mai defectuoasă, are și valoare educativă mare. Fiecare copil sau nepot cu oarecare înduioșare va răfoi în comunicările făcute și limpezite încâtva prin licurirea razelor din trecutul familiei. Foarte adese-ori va putea scoate pentru sine experiență de viață, curaj nou, speranță nouă, ca să se întarească în lupta pentru traiu.

Pentru aceea nimenea să nu se sustragă dela mica oboeală de a purta cronică pentru familia sa. A se procura dela firma de mai sus.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate

Dela

THEIL JÓZSEF

fabricant de salamă și cârnățării
în Mediaș (Medgyes)

se capătă următoarele:

Cârnățării pe Ianuarie:

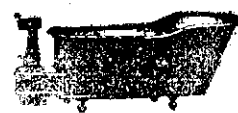
Salamă ung. prima	— — — —	prețul 1 kg. Cor. 2-75
prețul se urcă lunar cu 10 fil.		
Cârnaț veritabil de Crakovia	— — — —	1-90
» de Paris	— — — —	1-40
» veritabil de Debrețin	— — — —	1-70
» de șuncă	— — — —	2-40
» de Galiția	— — — —	1-40
» afumată	— — — —	1-70
Șuncă afumată	— — — —	1-80
Salamă cârnoasă de Cluj	— — — —	1-60
Stămină de Debrețin afum. și cu ardei	» » » »	1-44
» groasă albă	— — — —	1-40
» afumată	— — — —	1-50

Catalog de prețuri se capătă dela Theil József fabricant de salamă în Mediaș (Medgyes).

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră
150 de litri de apă, pen-
tru care consumă ca com-
bustibil numai 10 fleri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efulnesc imediat și se trimt
cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entenqasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

Cea mai bună fabricație și cel mai ieftin izvor
de a-și procura cineva instrumente mu-
zicale de tambură

Andrija Car

Ruzicna ul 1. ZAGREB Vlaska ul 22.

A. CAR

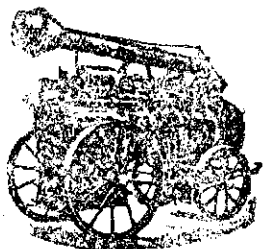
Isi recomandă tamburele fabricație excelentă dela cele
mai simple până la cele mai complicate cu preț moderat.
Preț curent trimt gratuit și porto franco.

Prima fabrică de mașini agricole
și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sătmar.
SZATMÁR strada Teleky 8.

Șeful firmei PROBST MÁTYÁS

Primește:
instalări de mori de aburi și motoare cu ulei,
sfredelirea de fântâni arteriane,
conducturi de apă și pompe de
apă de orice sistem, aporate
pentru uscatul nutrețului, repa-
rații de automobile și de mo-
toare cu benzină și orice lucrări
atingătoare de această branșă
cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu
aburi și de pompe.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia
elst. : : Debreczen : : farmacia : :
«Árany egyszarvo»

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de
reumă și de tot felul de dureri externe
să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător
e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2-65
Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6-65
Cor. cu îndrumare, porto-franco cu ram-
bursă. Patentat, în nenumărate spitale de
frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

MUSTAȚA E FRUMOASA

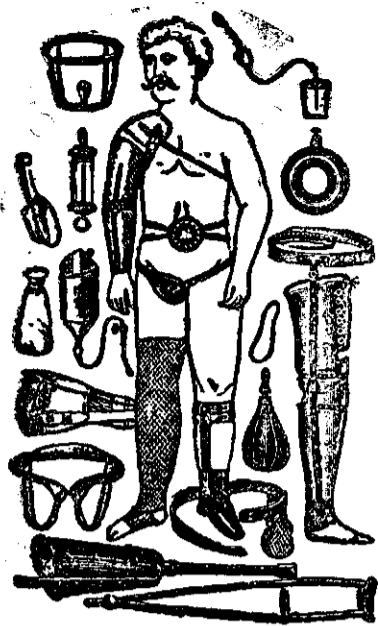
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materii nenușuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin postă
se trimt numai 3 borcane cu
2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Medicament
pentru văpsirea
părului.

in calori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să abă culoarea ce o dorește. Nu înă-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și se culoare 4 cor.

Prima fabrică din Ardeal pentru instrumente chirurgice, pansamente, instrumente optice, cuțite, briciuri și mașini pentru ortopedie (pentru îndreptarea trupului).

Mare depozit de instrumente medicale bandajii pentru hernie și pentru pânțele, ochișoare veritabile franceze, cele mai fine cuțite englezești suedeze și de Solingen și briciur, mașini ortopedice marca Gillette, picioare artificiale, cordonul numit Diana și specialități franțuzești.

Deutsch Miksa

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 7 szám

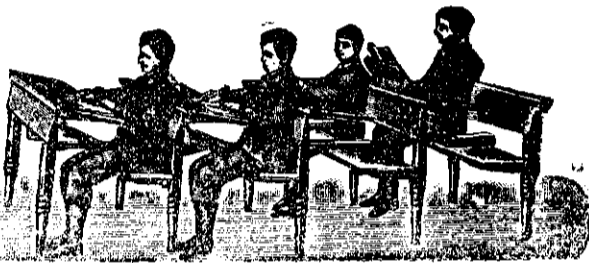
Atelierele fabricel în strada Petőfi numărul 2.

Preț curent gratis.

Bănci

de școală

de diferite sisteme, mai ales se recomandă cele solide și ieftine, bănci de școală cu două locuri de șezut

Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță minimală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca, prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mărimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabetgasse 53.

Wilhelm Connerth.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11'—
» » box » » . . .	K 11'—
» » șevro pt dame cu bumbi . . .	K 10'50
» » » » cu șirete . . .	K 9'50
Jumătăți de șevro pentru dame . . .	K 8'—
Ghete tari de muncitori dela . . .	K 6'80
Ghete de copii dela	K 3'—

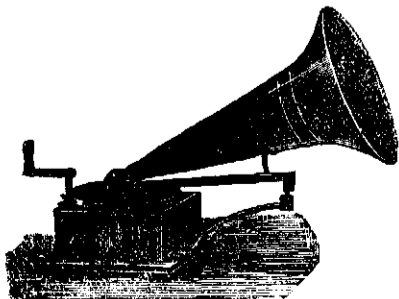
Material de I-a clasă.

Nu e permis să lipsească din nici o familie „GRAMOFONUL”,

care înveselește toată casa. Isvorul cel mai estin de al procură e la marele comerciant de mașini de vorbit pentru Ungaria și România

Toth József

SZEGED, Könyök utca 3 szám.

Se vinde cu condiții de plătire în rate. Pe lângă garanție.

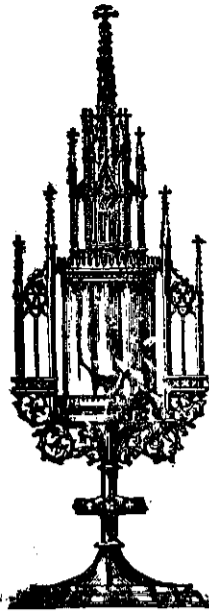
Au sosit înregistrări noi românești, cântări și muzică cu forță naturală.

— Prețul curent se trimite gratuit. —

Se caută contra vânzători!

Correspondența se face în limba maghiară, germană și franceză.

Cu stîmă: TOTH JÓZSEF.

Jambrik József

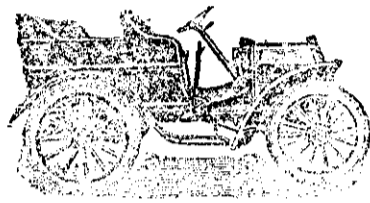
auritor, văpsitor de biserică, pregătitor de cadre (rame) aurite.

SEGHEDIN.

(Szeged), strada Kelemen nr. 4.

PRIMEȘTE orice lucrări noi și reparații de această branșă precum: altare, amvane, cruci, prapori (steaguri), icoane și cadre (rame), precum și renovarea și văpsirea obiectelor bisericesti cu aurul — cel mai bun care nu-și perde fața. —

Prețuri favorabile și executare cu punctualitate.

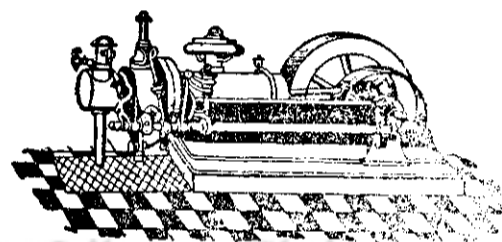

Ferdinand Saller

stabiliment de mașini, motoare și automobile.

Sibiu, Franziskanergasse 6.

Se execută orice reparații de motoare cu benzină sau cu ulei. Garantăm întrebuințarea minimală de material și prestație maximală. — Construiesc motoare nouă de benzină dela 2 la 6 HP. puterea cea mai ieftină pentru industrie și agricultură, stabile sau transportabile. — Toate reparațiile atingătoare de ramura mașinelor să execută în mod special și ieftin.

Cele mai bune referențe.

Prețurile ieftine.

Serviciu solid.

Fac reparații de automobile și de biciclete.

Instalație electrică!

Instalație electrică!

DERTÜL JÁNOS

Szeged, Fekete sas utca 16.

Primul atelier de ascuțit și melirat bricele din Seghedin.

Depozit de brice (prima calitate), foarfeci, cuțite de buzunar și de cuină, precum și de diferite obiecte de oțel. Ascute și melirează mașini de tuns pentru oameni și cai, cu prețurile cele mai moderate și se angajează să pregătească orice obiecte de brășă aceasta.

Muncitorii primesc — favor. —

Ține în depozit totii artelii de frizerie.

6 brice trimise deodată spre ascuțire, le expediez porto-franco.

Dubinievicz Oszkár

— comerciant de articole medicale chimice și parfumuri. —

Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Recomandă în prețurile cele mai ieftine

Esențe de rom și licheuri cu prescripții de pregătire

Văpseli mirositoare

Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și străine

Gazete pentru instrumente de manicurare și parfumuri

Petrol-China cel mai bun mijloc contra mătreței a căderii părului și cărunțirii. Prețul Cor. 1-20